

PETROSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre 2 kor. Egészévre 8 kor.
Fél évre 4 „ Egyes szám ára 20 fillér

Felelős szerkesztő:

ZÁDORY KÁROLY.

Laptulajdonos:

FIGULI ANTAL.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke“ szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz czimzendők. — Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Iparpártolás.

Elmultak azok az idők, a midőn megelégedtünk azzal, ha azt állították rólunk, hogy: fiskális és földművelő állam vagyunk.

Pártoljuk a hazai ipart! Ez most a jelszó. Helyes is! mert ma már egy nemzet nem élhet meg ősi vitézségből, nem sütkérezhetik csupán a régi dicsőség fényénél, ha nincs meg benne a haladás szelleme, el kell pusztulnia.

Nem arra kell ma egy nemzetnek törekednie, hogy harezias fiakat neveljen, hanem arra, hogy munkálkodni akaró és tudó szorgalmas nemzedék vegye át és tartsa meg az ösök örökségét, amely munkássága mellett — ha kell-, küzdeni is tudjon.

Ha valamely nemzetnek fiai szorgalmasak, munkaedzetek, ugy azok küzdeni is tudnak, mert hazájukért vagyonuk forrásáért, tulajdonukért melynek minden legkisebb parányát is arczuk verejtékével szerezték, bármikor készek és képesek sikra szállni. Mig a szomorú tapasztalatok igazolása szerint azok, akik a vagyonba csak ugy belecseppentek, nem tudván felfogni azt a fáradságot amibe annak megszerzése került, sokkal könnyebben talán el is hagyják.

Az egészséges államéletnek főfeltétele, hogy a boldogulásnak, megélhetésnek minden forrása kiaknáztassék. Magyarországon ezen három egység érvényesülése biztosítja a megélhetést, a boldogulást: földmivelés, ipar és kereskedelem.

Fényes bizonyítéka ennek Anglia, mely a legvirágzóbb intenzív földmivelés mellett oly fej-

lett iparral dicsekedhetik, melynek termelvényeit a leghatalmasabb kereskedelem közvetíti. Ott van Németország. Amily szorgalmasan miveli földjét a német birtokos, épp oly igyekezettel dolgozik iparosa is, akivel vetekedik a kereskedő. Ebben rejlik boldogulásuk titka, ez nemzeti nagyságuknak és erejüknek bázisa.

Erre kell nekünk is törekednünk, különösen arra, hogy az osztrákipar termelvényeit kiszorítsuk.

Nincsen okunk szégyenleni, hogy Nyugat-Europa ipara és kereskedelme fejlettebb a miénkénél. Mi századokon át harezoltunk, lekötötte erőnket a csatatér s védelmünk alatt a nyugoti nemzetek békében munkálkodhattak kulturájuk, iparuk, kereskedelmük fejlesztésén.

Hála a népek s nemzetek Istenének, a dúló esaták véres tusája lezajlott és a munkában, a kulturális haladás terén mérköznek egymással a művelt nemzetek.

Vitézül forgattuk a kardot midőn arra volt szükség, tudunk mi bánni a kézmivesszerszámmal is, midőn erre szükség van.

Kereskedelmünk fellendült, versenyképes, de bizony iparunk vajmi csekély. Iparunk felvirágzását vélték elérni sokan az által, hogy kiadták a jelszót: Pártoljuk a hazai ipart! Szép és hangzatos jelszó, hasznos is volna, ha követnők. Mindannyian felbuzdulunk rajta, elvünknek valljuk, de nem követjük.

Mert meg van az a rossz tulajdonságunk, hogy jobbnak tartjuk az idegent, a külföldit, mint azt ami magyar. Vagy nem bizunk a saját erőnkben, nem viseltetünk bizalommal önmagunk iránt? Mindenesetre elszomorító jelenség Talán drágább

némely honi czikk, némely helyi készítmény, néhány száztólival, de annyival értékesebb, jobb minőségű, tehát még is olcsóbb.

Ne csak elvben, gyakorlatban is pártoljuk a honi ipart, mert ez által kétszeres kötelességet teljesítünk. Előmozdítjuk az ország gazdagodását, ezer és ezer munkáskéz megélhetését biztosítva lesz erős iparososztályunk, amire Magyarországnak nagy szüksége van.

Petrozsény és vidékének számottevő fogyasztó közönsége van s képzett iparosaink készítménye jobb, értékesebb az idegennél, pártolásunkkal, támogatásunkkal, hazafias czélt mozdítunk elő.

Pártoljuk a honi, pártoljuk a helyi ipart.

Az ipartestület közgyűlése.

A „Petrozsényi és Járasi Ipartestület“ folyó hó 24 ikén délután tartotta meg a szép számmal megjelent tagok élénk érdeklődése mellett évi rendes közgyűlést Varjassy István iparhatósági biztos akadályoztatása folytán Farkas Lajos iparhat. biztoshelyettes elnökle s vezetése alatt, ki d. n. 3 órakor, az ipartestület helyiségében egybegyűlt tagok szívélyes üdvözlése s a határozatképesség konstatálása és a közgyűlés megnyitása után felkérte Héjas József ipartest. titkár a mult évi zárójelentés előterjesztésére, melyszerint:

„Ipartestületünk ötödik évi rendes közgyűlését tartja. Örömmel jelezhetjük, hogy testületünk a lefolyt évben is életképességének bebizonyítására minden lehetőt elkövetett a mi határköröbe tartozott, hogy tagjainak érdekét, előhaladását előmozdítsa.

Lépéseket tett a betegségyéző pénzárnak az ipartestületben leendő kezelésére nézve, a mi sajnos még ez ideig nem sikerült.

„Petrozsény és Vidéke“ tárczája.

A szerelmesek.

Bolondok a szerelmesek,
Akárki mit mondjon,
Egy nótát fáj valamennyi,
S csak azt fájja folyton.

Zsörtölődnek, kötekednek,
Örökké civódnak,
S mi a vége, hát csak az:
Hogy száma sincs a csóknak!

A komolyat, az okosat
Adják minden áron,
S elkacagnak csupa merő
Haszontalanságon.

Egymás kezét, meg az arczát
Ügy elverik néha,
S csodálatos, nem fáj nekik
Ez a bolond tréfa.

A jó papát — természetes —
Szeretik ők szörnyen,
Hanem azért mégis jobb
Ha ő nincs közelükben.

A jó mama bár sok mindent lát,
Ujjai közt néz el,
Még lehet, hogy visszagondol
Ügy huszonöt évvel.

Oh, de csak majd akkor lesz ám
Mind a kettő boldog,
Amikor a tisztelendő
Veszi át a dolgot!

Oh, hogy várják azt napot,
Reggel, este, délbe
Vidám turbékolásuknak,
Ezzel szakad vége.

—*—

Ének *)

1.

Kedves tekinteted, szívelfogó szemed,
Mihelt rám vetetted, szívemet sértetted,
Ne hadjad Kínlódni árva betegedet
Küld hát orvosolni, tsak bár egy Igédet.

2.

Ó, mely keservesen szenvedem Kínomat,
Mely sürű Könyötsen, nyögöm fájdalommat,
Szánd meg kérlek immár nyomorult rabodat,
Nyujtsad egyszer tsak bár, vigasztaló szótat.

3.

Nyilai szemednek, szívembe ütköztek,
Szerelmed szikrái nagy tüzet szereztek,
Amely éjjel nappal lobban, dobban, jobban,
Mint az Etna lángol, gyúl, ful és dul abban.

4.

Igazi magnes Kő a te tekinteted
Tsókra termett Képed, ép minden termeted,
Melyért sok láb fárad, árad, nyárad,
De akor lesz Károd, ha szépséged szárad.

5.

Jaj nékem szegénynek, ily árva legénynek,
Miért attam egynek, szívem oly keménynek,
Elloptad szívemet, mely tsak téged tisztelt,
Elhadtad szívedet, kit szíved felszentelt.

6.

Azóta hogy velem olyan szépen szóltál,
Előttem képezve, már szívemben voltál,
Tsak téged szeretlek,
Mig e földön élek.

*) Vajda-Hunyadon egy ősi épület tetőgerendázatán talált kézirat, melynek eredetére a rongyolt borítékon olvasható ezen feljegyzés enged következtetni: „Irtam Mária-Terézia uralkodása alatt 17....

Lépéseket tett egy temetkezési egyesület megalakítására nézve, a mi remélhetőleg rövid idő alatt meg fog történni.

Kiküldötte által részt vett a Petrozsényben létesítendő kir. járásbíró, adóhivatal és bányaiskola felállítására és a gymnasium ügyében a nagyméltósági miniszter uraknál járt járási küldöttségben.

Rendezett egy igen szép hazafias ünnepet és mulatságot, szóval nemcsak a tagok előhaladására, erkölcsi tekintélyének emelésére, hanem a testület vagyonának gyarapítására is figyelemmel volt.

Testületünknek a múlt év végén 191 tagja volt	
A segédek száma	157
Tanoncok „	61
Szegődítések száma	60
Szabadítások	26
Az évi bevétel	1214 kor. 94 fil.
A kiadás	994 „ 66 „
Pénztári maradvány	220 „ 28 „
Leltár szerinti vagyon	2471 „ — „
Készpénzben elhelyezve	440 „ — „
Tágdíj hátralék	1133 „ — „

A testület vagyon: 4264 kor. 28 fil.

Ügydarab beérkezett 174. A békéltető bizottság által elintéztetett határozattal 3. Egyéb elintéztést nyert 23 ügy.

Kapcsolatosan bemutatja az ipartestület előjárása által megvizsgált és jóváhagyott múlt évi mérleg-számlát s ez évi költségvetést, melyeknek fölülvizsgálását és a zárszámadásra nézve a felmentvény megadását a költségvetésre nézve pedig az előirányzat elbírálását és elfogadását kéri az előjáróság nevében.

A jelentés helyeslő tudomásul vétele s a felmentvény megadása után következett a választás. Előjárósági tagoknak megválasztottak:

Bányai József, Éder Ottó, Figuli Antal, Földeáki József, Junger Simon, Kozák György, Opra János, Junger Samu, Roth Ede, Szokol Miklós, Szokol Dénes, Kohn Lázár, Roth Frigyes, Eisler Ferencz, Sárosy József, Guld József.

Számvevőknek megválasztottak: Kreffy Mátyás, Herman Adolf és Ruder Jakab.

Pénztárnoknak: Krausz József.

Joanovics János ipartestületi elnök felemlíti azon köztudomást öröndetes tény, hogy Andreis János bányagazgató ur az ipartestület és az itteni iparosok pártolása s érdekeiknek előmozdítása körül mindenkor hálára kötelező jó indulatot tanúsított, miért is indítványozza, hogy a közgyűlés a nevezett bányagazgató urat a „Petrozsényi és Járási Ipartestület” örökös disz-echnökévé válasza meg.

Andreis János bányagazgató ur iránt érzett általános tisztelet és nagybecsülés kifejezésül a tagok

felállva, zúgó éljenzés mellett egyhangulag elfogadták az ipartestület elnöke által előterjesztett indítványt s a diszelnöki okirat szövegezésével, kiállításával s küldöttségileg leendő átadásával az előjáróság megbízatik, kötelességük tétel, hogy eljárásáról annak idején ezen testület közgyűlésének jelentést tegyen.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A nagy hét.** A keresztényvilág legmagasabb ünnepét megelőző hét kezdődik ma, virágvasárnapján. A róm. kath. egyház a világmegváltás isteni művének ünneplésére előkészítőleg, az előírt bűni ájtatosságok után, a nagyheti szertartásokat a „Majöris Haebdomae” szerint kívánja a hívek üdvösségére celebrálni. Értesülésünk szerint nagyszerdán az első lamentációt Nekula Anna, a másodikat Kekel Emma, a harmadikat Pfinsgref Mariska kisasszonyok éneklék. Nagyesütörtökön Zulegerné Nekula Károlyina uró, Éder Adél k. a. és Ormaié Nekula K. uró; nagypénteken Ormaié Nekula K., Zulegerné Nekula Károlyina urók és Nekula Anna kisasszony éneklék a lamentációkat. A hölgyek énekkara 16 tagból áll, a próbák napról-napra folynak s a virágvasárnap és nagypénteki „Eccc quomodó”, „Vexilla regis” nemkülömben a nagyhétre előírt karra alkalmazott „Benedictus”-ok és „Miserere”-k lélekemelő, áhitatkeltő részét képezendik a megható egyházi szertartásnak. Husvét első napján magyar, másodnapján latin, — több szólamu — énekekre folynak az előkészületek, ezekről azonban jövő számunkban tájékoztatjuk a hívőket.

— **Az ev. ref. templomban** nagypénteken a szokott időben istentisztelet lesz Urvasora osztással. Husvét első napján Kósa Mihály ev. ref. lelkész másodnapján Priváry Géza ev. ref. s. lelkész tartja az egyházi szónoklatot s az ünnep mindkét napján lesz Urvasora osztás.

— **A husvétüi ünnepek alkalmából** az ág. hitv. ev. templomban nagypénteken — urvasorával — a rendes időben istentisztelet tartatik. Husvét első és másodnapján a rendes időben német s husvét első napján d. e. 11 órakor magyar nyelven tartatik az isteni tisztelet urvasora osztással. Az ünnep első napján d. u. 3 órakor Aninoszán, másodnapján d. u. 1 órakor Vulkánban, 3 órakor Lupényben tartatik ünnepi istentisztelet urvasorával s így Petrozsényben az ünnep két napján délután nem tartatik isteni tisztelet.

— **Fillérestély** lesz husvét másod napján este a Wagner szálloda nagy termében. Hogy a „fillérestélyek” voltak Petrozsényben utóbbi időben a legsikerültebb mulatságok, leginkább bizonyítja az a közohajtás, mely ezen estélyek rendezése érdekében a legszélesebb kör-

ben kifejezésre jutott. Az intelligens közönség oszlatlan kívánságának tesz tehát eleget Fekete József áll. tanító, midőn a fillér estélyek rendezését újból a kezébe veszi s üdvös közönségek előmozdítása mellett a közönség hasznos mulattatásáról gondoskodik s ez által a már kivitt elismerést fokozza. Husvét másodnapján lesz: dialóg, monológ, szavalt, ének és zeneprodukció. Az érdekes műsort, lapunk legközelebbi számában közöljük s egyben jelezzük, hogy miként más hason alkalmakkor, ezúttal is lesz tánc. Ezen „fillérestély” jövedelme, a körkönyvtár javára fog fordítani.

— **Könyöradomány** érkezett Borsodvármegye alispánjától a múlt évi árvíz által sújtott petrozsényi árvíz-károsultak segélyezésére. Az összeg nem sok: 13 kor. 4 fillér. De értékét hatványozza azon körülmény, hogy minden felszólítás nélkül, csak is lapunkból, vagy az ebből átvett hírlapi közleményekből szerzett értesülés folytán gyűjtötte a nemes vármegye a könyöradományt, mely: Dregán Juon, Böcza Juon (Vak.) Burlida Petru, Fanik Petru I. Lapedat, Czeran Dumitru és Szerdán György leginkább ráutalt károsultak között osztott ki.

— **Az 1901 évi községi költségeloirányzatot** Hunyadvármegye törvényhatósági bizottsága jóváhagyta azon módosítással, hogy a népszámlálási költségek tételét emelte, mialt a községi pótdó a községi képviselőtestület által előirányzott 26%-ról 27%-re emeltetett. Petrozsény tehát azon községek közé tartozik, melyek a legkevesebb pótdótot fizetik, dacára annak, hogy a községnek, egyéb jövedelem forrás hiányában a köz-szükségletek fűdőzéséről községi pótdó kiadás útján kell gondoskodnia.

— **Az ág. ev. nőegylet** f. é. ápril 7-én, husvét napján este jótékonycéli táncvigalmat rendez a Pro-kopp-fele vendéglőben.

— **Kaluserhá.** A gör. kath. templom harangalap javára ápril hó 21-én a Wagner-szálloda nagytermében kaluserbál lesz.

— **A petrozsényi iparosok dalárdája** legközelebb megkezdí rendes próbáit. A dalárda vezetését s az énekek betanítását Pán János, a bányazenekar jeles szólóhegedűse volt szíves elvállalni. A fillérestélyek zeneprodukcióit is ő fogja önzetlen ügybuzgóságból vezetni.

— **Az időjárás nagyon szeszélyes.** Az elmúlt hét folyamán tavaszi verőfényes nap, dermesztő hideg szél, fagy, havazás és eső váltakoztak. A tavasz már több mint egy hét előtt beköszöntött hivatalosan, de a természet ébredését itt semmi sem mutatja, éppen úgy néznek ki a fák és a föld felülete, mintha tél közepén volnánk, a fűtött szoba is éppen oly jól esik, mint karácsonykor.

— **Szép, tiszta arcbőr** elérésére szolgál a „Lili-Crème,” mely zsirtalan, nappal használható. Bővebb olvasható a hirdetésben.

Ároniádák.

Azt hitték, hogy azért hallgattam oly hosszú idő óta, mert kimerültem a tolforgatásban. Nem igaz. Sok a dolgom. Húzom a község igáját. És ez nem csekély feladat.

Ugyan mi is lenne ebből az Isten és Embertől elhagyatott községből, ha én nem volnék, meg a kenyér.

Nem akarok az én két kollégám érdeméből levonni semmit. Őket se a gölya költötte. De, mi haszna nem vagyunk: Mihasznák, ha „röndéri” intézkedése inknek nincsen foganatja.

Anyiszor lamentálja ez a lap, hogy: „rendőrség jöjjön el a te országod!” Hát nem vagyunk mi itt?

A múlt fizetésekor is mindössze csak 7—8 embert szurkáltak meg. Mi az? Csekélyeség!

Az orvosok ezelőtt gyógymódként alkalmazták az ervágást, még pedig nem ingyen. Most felhagytak ezzel a kúrával. Igen, csak hogy a székelyek, a momerlások, meg a szipezerrek nem respektálják ezt az elméletet. Ők érzik legjobban, hogy sok a vérük, hát eretvágnak egymáson, még pedig ... ingyen.

Kár ebből a műtétből olyan nagy hű-hót csinálni és ezt vérengzésnek kiáltani. A mit az orvosok pénzért se tesznek meg, azt meg cselekszik ők csupán kedvtelésből.

Nekünk csak arra kell vigyázni, hogy az operációnál használt kések rozsdamérgezést ne okozzanak és hogy kellenél mélyebbre ne döfjék egymás halántékába, vagy bordáik közé az ervágó szerszámot.

Ha ebből a szempontból és így fogjuk fel ezt az aktuális kérdést, azok az ugynevezett „késelések”, „vérengzések”, melyek nálunk oly gyakran előfordulnak; nem tűnnek fel oly borzasztóknak.

Nagyobb baj van a szerahojokkal, meg a baráberekkel, Petrozsény és vidékének ezen elzúllott specialitásaival. Ezeket még az én „röndéri” talentumom is alig képes megregulálni.

Nem csoda. Ezek a félkegyelmű ekzisztenciák reggel, délből és este imádság helyett így fohászkodnak:

— „Miért is van pálinka a világon, vagy ha van hát: mért nincsen.”

Sok bajnak okozója a pálinka. Az sem csoda, hogy a szerahoj-nép kapva kap rajta, mikor olyan csábító reklamokkal feleségazzák a szomjúságát. Tessék megnézni Petrozsény főutcáján a falfestményeket egy pár italmérés előtt: kék haju, piros szemű katrinázás oláhlány koczingtat zöldbajuszu magyaremmberrel, kinek a jobb lábába balfelül van és a kezükben tartott fekete üvegről visszatükröződik a lilaszínű fák bolygó leveletlen lombja.

Ezek a szecessziós festmények csábítják a szecessziós hajlamu bús polgártársakat, no meg a műizlést is illusztrálják.

Kár, hogy nincsen minden italmérés falára hasonló freskó festve, halás elismeréssel lennének bizonyára az idegenek az élvezetért, mit az ilyen képek szemléltetése okozna.

Ha rám biznák, én tudnám szervezni ezt atopro-

gyos hadat. Igen, igen! Franczlit megtenném szerahoj-bírónak. Kérem, ez nem lenne: „status in statu.” Franczli ügyes ember. A multkor hallgattam, midőn a szamos-ujvári állami tanintézetből feltételeken kibocsájtott kollégájával egyik koresmabéjárt kölépsözetére ülve így diskurált:

— „Weist du ketves parádom das ist án paleria, am primit de la Rezsó ur.”

Ilyen ember kormányzatára rá lehetne bízni a szerahojkérdést, amely itt figyelmen kívül nem hagyható. Nagyon fontos tényezői ezek a közszükséglet kielégítésének. Ezek juttatják rendeltetésük helyére a titkos szerelmes leveleket, ők fogdossák össze a kőboreket, szóval ők képezik az adómentes „omnibusz-iparvállalatot.” Ha snapszraválójuk nincsen, még arra is rászánják magukat hogy óránként 60 fillérért hajtják a nyomdagép kerekét, de csak is akkor midőn a lapot nyomják, mert az újságot respektálják. Egyébként óránként egy koronán alul nem dolgoznak.

Ez a branes is elmondhatja magáról azt amit egy valaki mondott: „Fináncz vagyok, hogy mi voltam, azt ne tessék kérdezni.” Mert van ezek között ex-ügyvéd, ex-pap, még elesapott éjjeli ór is.

Ez a gyűlevész banda gombamódra szaporodik különösen ilyenkor, midőn meglel a napsugár s minden bokor szállást ad. De ha fegyelmetlenül, ellenőrzés nélkül szabadjára eresztik, még a csimpai kasszabetöréstől sem retten vissza.

Ha Csimpán olyan szervezett rendőrség volna, amilyennek Petrozsényben kellene lenni, nem fordulna elő kasszabetörés semmi

Áron.

— **Az erdélyi katolikus státus szervezete.** „Az erdélyi katolikus státus autonómiájának hatásköre, alapjaira, alapítványaira, iskoláira és nevelőintézeteire a király legfőbb kegyuri jogának és az államkormány felügyeleti jogának tiszteletben tartásával, teljes. Alapjai ugyan a kolozsvári kir. adóhivatalnál vannak, mint alapítványi főpénztárnál, az állam felelőssége mellett, de azokból a kiadásokat a státus saját belátása szerint maga utalványozza. Az alapok közül a vallás, tanulmányi és ösztöndíj-alapnak négy uradalma van, egy ősi és három vásárolt birtok. E birtokok kezelése korlátlanul a státus kezében van, a tisztí személyzetet az alkalmazza, a gazdálkodás menetét az állapítja meg, a kezeléssel megmarado jövedelmet az utalja be a tulajdonos alapba. Az alapokról való számadást a kolozsvári kir. adóhivatal, az uradalmakról szólót a tisztség státus igazgatótanácsának terjeszti b. mely azt érdemileg felülvizsgálja és számviteli megvizsgálásra felküldi a vallás és közoktatásügyi miniszterium számvetőségének, mely a státus fizetett számvetősége is. Az alapok évi költségvetési előirányzatát a miniszteri számvetőség, az uradalmakét az illető tisztség állítja össze, azokat a státushoz beterjeszti, mely megvizsgálja, elfogadja és jóváhagyásra felterjeszti a királyhoz. Az iskolák és nevelőintézetek felett a státus főhatóság, de csak is a középiskolák és az azok mellett levő nevelőintézetek meg a nagyszebeni Teréz-árvaház vannak autonóm főhatósága alatt, az elemi iskolák egyedül a püspök főhatósága alatt, elemi iskolák egyedül a püspök főpásztori kormányzósága alatt vannak. A státus főhatósága alatt levő iskolák dolgában a státus és a magyar kormány közt levő viszonyt a királytól 1893 november 4-én jóváhagyott szabályzat határozza meg és az iskolákra nézve az 1883. XXX. törvények 43-ik szakasza mindazokat a jogokat érintetlenül hagyja, melyeket addig a katolikus státus azok fölött gyakorolt. Egyebekben utal az igazgatótanács a státusgyűlési jegyzőkönyvekre.

— **„A legeltetésről és havasgazdálkodásról”** egy szakszerű tanulmány jelent meg kis füzet alakjában, melyet Berendi Béla m. kir. erdőmester a jelenleg erdőként kezelt némely területeknek okszerűbb és gazdaságosabb kihasználása tárgyában írt és közrebochtott. — A cikk az ország által egy, még eddig kellően nem méltott, de nagy jövővel bíró gazdasági ágat tárgyal, melynek a helyszínen s különböző viszonyok között való tanulmányozás és összehasonlítások alapján való megírásához szerzőt az a hazafini lelkesedés és igyekezet vezette, hogy ez által hazájának szolgát teljesítsen. Magában foglal a cikk egyszersmind egy olyan javaslatot is, melynek fogantatása számos havasai bíró honpolgár sorsát elviselhetőbbé tenné Melegén ajánljuk az érdekelt birtokosok figyelmébe e füzetet.

— **A közigazgatás egyszerűsítésére** vonatkozó javaslat főbb részei ezek:

I. A közigazgatási ügyekben a jogorvoslatok terén ma fennálló teljes rendszertelenség megszüntetése mellett a jogorvoslati módok és határidők egységesítése.

II. A rendőri büntető bíraskodás terén a hatósági fokozatoknak, a jogorvoslati módzatoknak és határidőknek egységes megállapítása, valamint a büntető parancs intézményeinek életbeléptetése.

III. A kihágási büntető pénzek rendeletének, szövevényes kezeléseinek, nyilvántartásának és elszámolásának egységes alapon való rendezése.

IV. A kézbesítési ügynek, — a postaintézmény minél nagyobb mérvű igénybevétele mellett — a modern élet követeléseivel való összhangba hozatala.

V. A mai ügyvitel általános egyszerűsítése, megjavítása, különösen a vármegyei központi és járási, továbbá a községi (kör) jegyzői és a gyimügyi ügyvitel szabályzatainak, valamint a törvényhatósági és rendezett tanácsu városok s a községi ügyvitelre vonatkozó alapelvek megállapítása.

A közigazgatás javítását célzó többi javaslattal most dolgoznak.

A többi törvényjavaslatok, t. i. a vármegyei pénztári és számvetőségi teendőinek ellátásáról, továbbá a gyámpénztári tartalékalapok és jövedelmek rendezéséről, (ennek keretében a 7 éven felüli árva és elhagyott gyermekek sorsának biztosításáról), valamint a közszolgáltatások kezelésének egyesítéséről szóló törvényjavaslatok ez idő szerint még a tanulmányozás és előkészítés stádiumában vannak.

A megyék többé pénztárakat nem fognak kezelni. Az összes megyei pénzek az állampénztárba kerülnek, de az alispán rendelkezik azokkal. A felebbezéseket illetően két egybehangzó ellenfelebbezés nincs. A büntetéspénzek fele az illető községé lesz, fele pedig az állampénztárba ataltatik. Innét lesz aztán a büntetéspénz kiutalványozva az igazságügyi miniszter, a kereskedelemügyi miniszter és a földmívelésügyi miniszter céljaira.

— **Magyarország lakosainak száma** a folyó évben megejtett népszámlálás szerint: 19.203.531: tíz év előtt volt: 17.463.791 lélek. E szerint, az elmúlt évtized alatt hazánk lakosainak száma 9.96% val szaporodott. Nemzettség, vallás, foglalkozás stb. szerint még nem állította össze a statisztikai hivatal az adatokat.

— **Elsülyedt falu.** Vaglio olasz faluban e hó 21-én borzalmas dolog történt. Az egész falu megindult temetőjével, rétjeivel és szántóföldjeivel együtt a Scoltena-folyó felé. Elsőnek a plébános vette észre, hogy a plébánia háza elindult helyéből és lefelé csuszik. A következő napon, március 22-én a templom alatt lévő falu is mozogni kezdett. A lefelé igyekvő földtömeg nyomása alatt valamivel lejjebb hullamalaku fölpuffadás támadt, a földrétegek egymáshoz szorultak és eltemették a köztük levő házakat. A következő éjjelen a Scoltena medre hat méterrel emelkedett, víze pedig, minthogy nem volt lefolyása, az egész völgyet óriási tavá változtatta át. Vasárnap reggel hihetetlenül rövid idő alatt nyolcz méterrel emelkedett, a következő pillanatban pedig számtalan barázda és szakadás támadt a felületén. Nagyon sok sír kinyílt s a bennük lévő csontvázak és felig fölsozlott holttestek a föld színére kerültek. Amikor ez történt, a templom is bedőlt. A lakosság messze költözködött a sülyedő falutól, amely bizonyára egészen el fog pusztulni.

— **Kegyelem a halál után.** Krakkóban, mint említettük, felakasztották Balzer József közkatonát, aki eredetől megszökött s azt a csendőrt, aki elfogta, a kezéből kikapott fegyverrel agyonlőtte. A városban nyomban az a hír terjedt el, hogy Bécsből kegyelmet adtak Balzernek, de a távirat hanyagsága miatt ez a távirat már a kivégzés után érkezett a katonai parancsnoksághoz. Később ezt a táviratot hamisítványnak mondták, a „Naprzod” című lap azonban most határozottan azt írja, hogy tényleg érkezett Bécsből ilyen távirat: „Kegyelem uton van, a kivégzés elhalasztandó. Moser!” Erre a telefon-ellenőrtől rögtön összeköttetett magát a Wawelkastélyal, ahol a kivégzésnek kellett történnie, de bár ismételtelen esünetett, a katonai hatóságtól nem kapott választ. Éppen ekkor volt a kivégzés ideje. Csak sok idő múlva jelentkezett egy ismeretlen ember, valószínűleg a templom restaurálásán dolgozó munkás, aki az ellenőrtől végre átvette a hírt. Azonnal tovább is adta, de már késő volt — Balzer időközben kivégezték. Az ellenőr, amikor ezt megtudta, ajultan rogyott össze. Másnap a helytartótanács és a lembergi postaigazgatóság kiküldött bizottsága Strakiba ment az eset megvizsgálására. A vizsgálat eredményét titokban tartják Schuber távirat segédtsírtet fölmentették a szolgálattól és fegyelmi vizsgálatot indítottak ellene. Ez az újsághír nagy feltűnést kelt Krakkóban s bár Bécsből hivatalosan megezőfolják, mintha Balzer tényleg kegyelmet kapott volna, igen sokan a lap közleményének adnak hitelt.

— **Tájékoztatásul.** A m. kir. belügyminiszter a tüdővész elleni védekezésre való tekintettel a következő tájékoztatást hozza közudomásra és pedig: „1. Az ember minden betegséget idejekorán kikerülhet, ha tudja mit kell tenni e. 2. A tüdővész sok embert beteggé tesz és sirba visz. 3. Az emberek köpésében van a betegség csiraja. 4. Hogy ezen betegségtől megőrizzük magunkat, reá kell szoktatni a hozzánk közel levőket a kik köhögnek, vagy köpnek, hogy a ház padozatára, hivatalban és más helyen, mint: Cassino, kávéház, vendéglő, kórcsma stb. ne köpjének, hanem köpőládába. 5. A köpőládának oly szerkezetűnek kell lenni, hogy könnyen tisztogatható legyen, mert különben veszedelmes. 6. Az is szükséges, hogy mindig tiszták legyünk, öltözetünk, ételünk, úgy mint mindezen azon hely, a hol lakunk tiszták legyenek, mivel a tisztaság sok embert a veszély és betegségtől óv meg.” Nagyon üdvös ez a figyelmeztetés, csak azt nem értjük, hogy miért küldtek Petrozsénybe kizárólag román nyelven szerkesztett plakátokat, midőn a község nyolcezer lakosának több

mint fele magyar s kétharmadrésze tud magyarul. Azt lehet ebből következtetni, hogy a belügyminiszteriumban még a pár évtized előtti állapotrol bírnak tudomással és arról nem, hogy azóta a magyarelem az ide költözött és az itteni öslakók lélszámát együttvéve is fölmúlja s indokolt lenne, ha a román eredetiről magyarra lefordítva fentebb közölt tájékoztatásból magyar szövegű plakátokat is küldtek volna.

Szerkesztői üzenetek.

I. O. Szászsebes. Nem tételezzük fel, hogy komolyan hinné, mlszerint „Gedicht”-nek állított közleményére, — még ha „Müllbach”-on gyártódott is — a nyomdafestéket pazarolnók.

Mi a magyarság, a magyaz nemzeti eszme érdekét szolgáljuk s német, vagy más idegen nyelven írt szellemi termékeket, még ha jők is, nem közöljük, legfeljebb a hűség kedvéért kivételesen idézetként használjuk. Hogy tulzó sovínizmussal ne vadoltassunk, az ön verséből is közöljük a zárosorokat:

— „Zum Abschied ruf ich ihm noch zu:

Grüss Gott! du lieber Surduck du.

Grüss Gott! Grüss Gott! Ihr Bergeshöhen.

Wer weiss, ob wir uns jemals Wiedersehen.”

Ön megláthatja még Rzurdukat, de hogy Szurduk hegyei önt láttak volna, azt nem hihetjük s hogy önt viszontláttandják azt meg ne remélje, se azt, hogy ilyen kísérletezésnek tért engedünk.

NYILTTÉR*)

Köszönet nyilváníítás. *)

Mindazon számtalan jóbarát, rokon és ismerős, kik felejtethetetlen drága jó feleség, anya, gyermek és testvérünk elhunyt fölötti megmérhetlen nagy fájdalomunkban részt vettek és a megdicsőült drága halottunk temetésén megjelentek, fogadják ezúton forró köszönetét a gyászoló:

Süszter, Mandl és Westman
családnak.

Lupény, 1901. március 18-án.

*) E rovatban közlőtekért nem vállal felelősséget a Szerk.

*) Múlt számunkból a gyászoló férj neve őszintén sajnált tévedésből kimaradt, miért is ezt a hibát későbbel helyreigazítjuk.

HIRDETÉSEK:

Butorraktár.

Van szerencsénk Petrozsény és vidéke n. é. közönségének becses tudomására hozni, hogy

butoráru raktárunkat

Petrozsény főutcáján Gross Hermann ur házában helyeztük el, hol mindennemű butorárunk s lakásberendezési cikkek a legjobb minőségben és az igényeknek megfelelően a legelőnyösebb feltételek mellett dus választékban kaphatók.

Tisztelettel megjegyezzük, hogy butorraktárunk nem képez a főüzletünktől elkülönített külön üzletet.

Tisztelettel:

Weisz Testvérek.

Szám 1739 —901.

Pályázati hirdetés.

Az üresedésben levő **vulkáni segédjegyzői** állásra ezennel pályázatot hirdetek s felhívom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy az 1883 évi I. t.-cz. 6 §-ban előirt képességüket igazoló okmányokkal s a kellő bizonylatokkal felszerelt folyamodványaikat folyó év **április hó 6-ig** annál is inkább adják be, mert az ez után érkező folyamodványok figyelmen kívül fognak hagyatni.

Javadalmazás a községekől évi 800 korona fizetés, 200 korona lakbér és 60 korona megállapított anyakönyvvezetői helyettesi tiszteletdíj.

A választás napját folyó évi április hó 10-én reggeli 9 órára Vulkánba a jegyzői irodára tűzöm ki.

Petrozsény, 1901. március 17-én.

Buda Károly
főszolgabíró.

Fogorvosi műterem.

Tiszteletteljesen jelentem, hogy a **Wagner E.** szálloda 3. számú szobájában naponként reggeli 9—12-ig és délután 2—5 óráig a fogtechnika körébe eső munkálatok és teendők végzését felelősség mellett elvállalom s ezen szakmákba vágó műtéteket a fogtechnika legjobbnak bizonyult vívmányai szerint teljesítem.

Petrozsény, 1901. március 16.

Kiváló tisztelettel:

Fröhlich V.

fogtechnikus Nagyszebenből.

Portland és román cement, stukatur-nád.

Tűzkár elleni
biztosítási
ügynökség.Élet- és baleset
biztosítási
ügynökség.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek b. tudomására adni, hogy Petrozsénybe a fő-utcán lévő

festék- és vasáru

üzletünkben,

minden, a vas- szakmához tartozó árucikkek, *ecsetek*, mindennemű *fegyverek* *dusválasztékban* és *jutányos áron* szereshetők be.

Tisztelettel:

Stern Adolf és Tsa.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Kitűnő borostyánkő olaj, máz-festék.	5—42	Flobert-fegyver és töltvények.
--	------	--------------------------------------

Asfalt fedél-lemez, melyhez kátrány nem szükséges.

Termény-, lisztüzlet és
vegyeskereskedés.

Tiszteletteljesen tudomására hozom Petrozsény és vidéke nagyérdemű közönségének, hogy a több mint egy évtized óta fenálló, **Steiner Vilmos-féle**

termény- és lisztüzletet

átvettem azt és a **vegyeskereskedést** Petrozsény főutcáján lévő **Steiner Vilmos-féle** házban az eddigi üzlethelyiségben folytatom s főtelevésem leendő, hogy az itteni viszonyok között általánosan érzett szükséglet kielégítésére szolgáló ezen terményüzlet jó hírnevét ne csak fenartsam, hanem jutányos és jó áruk kiszolgálásával fokozzam. Közvetlenül a termelőktől szerzem be s így nagyban és kicsinyben jutányosan szolgálhatom ki buza, rozs, tengeri, árpa, zab és mindennemű **aradi lisztáruimat**.

Ezen felül vegyeskereskedésemet is bátorodom a n. é. közönség kegyes pártfogásába a legmélyebb tisztelettel ajánlani.

Szüszer Bernát.

Jobb és megbízhatóbb
gazdasági- és kerti-magvak

nem léteznek, mint a minöket

27 év óta szállít

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir. udvari szállító magkereskedése
BUDAPESTENIrodák és raktárak: VII. Rottenbiller-utca 33.
(Közuti villamos megállóhelye.)Elárúsító helyiségek: VI. Andrassy-ut 23.
(A m. kir. operával szemben.)226 oldalra terjedő képes árjegyzékét kívánatra **ingyen és bérmentve** küldi.

6—10

Legelősebb beszerzési forrás jó óráknak 3 évi írásbeli jótállással.

Konrád János

óragyár és aranyárak szállításiháza
BRÜX (Csehország)

ajánlja legszigorubb kezességű 15 év óta legjobb hírből álló gyártmányait.

Órák. arany- és ezüstárakban

A czég a cs. és kir. birodalmi sassal van kitüntetve. Birtokosa arany és ezüst kiállításai érmeinek, valamint ezekre menő írásbeli elismerő leveleknek. Az összes áruk a cs. kir. fémjelző hivataltól vannak felülvizsgálva és fémjelvezve. Megnemfelelő becsérélve vagy kivánatra a pénz visszaszolgáltatta lesz; ennélfogva minden kockázatot ki van zárva.

Valódi ezüst remt. óra frt 5.80, duplafedelű frt 7.75; ó nikel remt. óra frt 3.75; ezüst női remt. óra frt 7.75; valódi 14 kar. arany női remt. óra frt 14.—, arany gyűrűk drbja frt 2.25.

Valódi ezüst pancél-láncok cs. és kir. fémjelzéssel 30 cm, hosszú 15 gr. nehézsúly frt 1.20, 20 gr. súly frt 1.50, 30 gr. súly frt 2.20.

Fizetés fejében bármely országbeli levélbélyeg is elfogadtnak.

A szállítás utánvét vagy az összeg előleges beküldése ellenében történik.

Gazdagon illusztrált árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

33—50.

Szép, tiszta, üde arczbőrt biztosít a

Lili-crème

(kéz és arczenőcs) használása.

Higany és ólomvegyületeket, sem egyéb ártalmas alkatrészeket nem tartalmaz.

Nem zsíros, nappal is használható.

Az arczbőr mindennemű kóros állapotát, mint májfolt, bőrhámlás, szeplő, pattanás, bőratka (mitesser) stb. biztosan megszünteti és gyökeresen gyógyítja.

Egy tégyel ára 50 krajczár.

Lili-szappan ára 35 kr. Lili-hőlgypor (3 szín) 60 krajczár és 1 frt. készíti és szétküldi:

Dr. Hintz Gyógyszertára Kolozsvárt,
I. Mátyás Király tér 27-szám.

Kapható minden gyógyszerárban.

5—10

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém Petrozsény és vidéke n. é. közönségének becses tudomására hozni, hogy

asztalos üzletemet

f. é. ápril 1-én Petrozsényben, a Mátyás-utcában lévő Warhanik-féle saját házamba helyezem át.

Midőn ennek szíves tudomásul vételét tisztelettel kérem, tisztelettel jelzem, hogy mindennemű **butor- és épület-asztalos munkák** legpontosabb-
legjutányosabb s kifogásolhatlan elkészítésére vállalkozom.

Tisztelettel:

ÉDER OTTÓ.

Ny. Figuli Antal gyorsajtóján Petrosény.